

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛІТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАТЕСЯ!

The Provincial Library City

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

Виходить два рази на тиждень — в середу і суботу. — Published semi-weekly — on Wednesday and Saturday.

Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

РІК V.

Ч. 91.

СЕРЕДА, 14. ЛИСТОПАДА 1923.

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY, NOVEMBER 14th, 1923.

No. 91.

VOL. V.

ФАШІСТИ В БАВАРІИ ПОВАЛИЛИ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

МІНХЕН, 8. листопада. — Провідник баварських фашистів Адольф Гітлер проголосив тут нині, що дотеперішнє баварське правительство зістало повалене. На чолі нового режиму станув генерал Людendorf, який обняв також голову команду. Адольф Гітлер обняв ролю політичного радника, а генерал фон Льов-сов міністерство війни.

МАНИФЕСТ ФЕДЕРАЛЬНОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

БЕРЛІН, 8. листопада. — Телефонічні сполучення між Мінхеном і Берліном зістали перервані. Генерал фон Сект обняв голову команду державної армії в боротьбі проти баварських фашистів. Берлін був спокійний не зважаючи на різні кружляючі вісті про контрреволюційний рух в Баварії.

Ранні донесення одержані в офіційних кругах вказували на те, що правительство прем'єра фон Кінлінга зістало повалене і замінене ультрамонархістичним мілітаристичним режимом.

Федеральне правительство видало маніфест до німецького народу, в якому говорить, що воно не визнає повалення баварського правительства і проголошує що підпринято всякі потрібні кроки для здавлення фашистського руху. Маніфест заявляє, що ці кроки будуть виконані з безпощадною енергією.

Міністер оборони видав приказ забороняючий публікування всяких звітів за винятком півофіційних звідомень про події в Мінхені. Приказ остерігає, що непослух буде строго караний, а часописні неповинуючі цьому розпорядженню можуть бути замкнені.

Прокляція видана німецьким правительством говорить: "Узброєна банда повалила баварське правительство, а республіка прем'єра фон Кінлінга, присвоїла право змушування федерального правительства, проголосила телефон Людendorfа головним вождом німецької армії, проголосила Адольфа Гітлера, котрий тільки, що кілька днів тому назад зівстав натуралізований, руководителем судьби Німеччини.

"Хто підтримує цей рух, допускається державної зради. Всі кроки проти цього перевороту підпринято і вони будуть виконані з найбільшою енергією".

НЕВДАЧА ФАШІСТСЬКОГО МОНАРХІСТИЧНОГО ПЕРЕВОРОТУ.

БЕРЛІН, 9. листопада. — Адольф Гітлер і ген. Людendorf зістали зловлені військом федерального правительства в будинку воєнного міністерства, де вони скридали по невдачі баварського фашистсько-монархістичного повстання. Військо взяло будинок штурмом і зловило монархістичних провідників після того як федеральне правительство поставило домагання здачі без всяких застережень Гітлера рашено.

Невдача цього фашистсько-монархістичного повстання приписують головню тому, що альянті не згодилися на створення монархії з кронпринцом Вільгельмом Гогенцолерном на чолі.

В БАВАРІИ ПРОГЛОШЕНО ВОЄННЕ ПОЛОЖЕННЯ.

ЛОНДОН, 9. листопада. — Деша до "Дейли-Мейл" з Берліна говорить, що в цілій Баварії проголошено воєнне положення і що всякий засуд на смерть проголошений воєнним судом, має бути виконаний найдалше до трох годин. Деша ця додає, що вісті з Мінхен доносять, що неомовби Адольф Гітлер утік і перебуває тепер з Розенгайм, близько австрійської границі, де він старається зібрати своїх прихильників.

ГЕН. ФОН ЛЮДЕНДОРФ ВИПУЩЕНИЙ НА ВОЛЮ.

БЕРЛІН, 10. листопада. — Німецьке федеральне правительство проголосило воєнне положення в Баварії, випустило ген. фон Людendorfа за паролем і взялося за чищення останніх слідів монархістичної революції, яка померла зараз при своїому народженню.

Гітлер, провідник повстання зівстав ранений, але його не зловлено, як було подано в попередніх вістях.

АРЕШТОВАНО УГОРСЬКОГО ПОСЛА.

БУДАПЕШТ, 8. листопада. — Нині арештовано тут посла Улейна за конспірацію повалити правительство угорського прем'єра Стефана-Бетлена. Поліція заявляє, що має докази про зв'язк крайню правих послів в угорським парламенті з провідником баварських фашистів Гітлером. Посол Улейн старався дістати від баварських фашистів поміч в цілі повалення правительства.

ПИСЬМЕННИК А. БАРБЮС ОСКАРЖЕНИЙ О ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

ПАРИЖ, 6. листопада. — Звісний французький письменник і комуніст Анрі Барбюс оскаржений французькою державною прокуратурою о зраду держави. Оскарження Барбюса о еперте на його промові, яку він вимовив недавно підчас свого побуту в Берліні. Барбюс промовляючи на зібранню німецьких ветеранів, заявив між іншимм наступнє:

"Я говорю до моїх товаришів в альянтській окупаційній армії: Коли вам прихвчують ти проти ваших німецьких братів, які у своїх грудях і руках держать безпеку пролетаріату, то не слухайте такого приказу. Майте все на увазі, по котрій стороні лежить ваша справа і ваша доля, заки довершите злочину, слухаючи приказів ваших офіційрів."

В ІНДІИ ПРОГЛОШЕНО ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК.

ЛОНДОН, 6. листопада. — Всейндійський конгрес націоналістів оголосив вчера прокламацію, в якій визнає до загального страйку всіх робітників в цілій Індії.

Страйк є протестом проти порушення англійськими властями прав індійського народу. Покид до загального страйку переведений авлоні. Торговля і індустрія цілком здержані.

КОМІНТЕРН ВВАЖАЄ НІМЕЧИНУ ЗРІЛОЮ ДО ПРОЛІТАРСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

РІГА, 6. листопада. — З Москви доносять, що на надзвичайнім засіданню Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу, яке відбулося минушого тижня, всі провідники згодилися з тим, що Німеччина дозріла до пролетарської революції.

Катастрофічне положення Німеччини дає німецьким комуністам нагоду повалити буржуазний устрій і установити радянський. Рішено, що всі перші зусилля комуністів, після захоплення владі робітниками в Німеччині, мають бути звернені на зорганізування сильної червоної армії для охорони радянської влади.

НІМЕЧЧИНА МУСИТЬ ПЕРЕЖИТИ СВІЙ ВЛАСНИЙ "ЖОВТЕНЬ".

МОСКВА, 6. листопада. — Радянська преса стежить пильно за подіями в Німеччині. Тон, в якому писані статті в "Известиях" і "Правді", вказують, що провідники радянського правительства є тої галки, що Німеччина мусить пережити свій власний "жовтень".

Хоч повалення соціалістично-комуністичного правительства в Саксонії є в часті доказом, що лівіца, яка тепер йде враз з комуністами, є ще за слаба, щоб довершити державний переворот, економічне положення в Німеччині з кожним днем так погіршається, що остаточний вибух революції в Німеччині, який може бути трохи припінений, всеж таки буде неминучим.

КИТАЙСЬКІ СТУДЕНТИ ВИТАЮТЬ РАДЯНСЬКОГО ПОСЛА.

ПЕКИН, 6. листопада. — Соціалістичні студенти і робітники устроїли сердечний привіт новому радянському послу до Китаю, Йоффе. Натомість ген. Ву-Пей-Фу, один з головних провідників китайських мілітаристів, видав відозву проти комуністів, в якій перестерігає, що "одушевлення китайських студентів до Радянських Республік представляє крайню грізну небезпеку для Китаю".

В ЛЬОЗАННІ РОЗПОЧАВСЯ ПРОЦЕС ПРОТИ УБИЙНИКА ВОРОВСЬКОГО.

ЛЬОЗАННА, 6. листопада. — Вчера розпочався процес проти Маврикія Александрона Конраді, який 10. мая цього року убив Вацлава Воровського, радянського посла до Італії і делегата на мирову конференцію в Льозанні.

Розправа ведеться перед лавою 9 присяжних судій в повітовім суді кантону Вод.

Після законів цього кантону убійникови грозить в'язниця від 12 до 30 років, евентуально досмертна в'язниця. Для засуду треба, щоб найменше шість судій признали обвинуваченого винуватим злочину убійства.

Розправа потраває найменше 10 днів. Оборона предлодила лісту 90 свідків, які мали б бути переслухані на цій розправі.

Убийник Конраді зізнав, що він не мав ніяких спільників в замордованню Воровського.

ЗАСУДЖЕНО СТРАЙКЕРІВ НА ДОВГУ ТЮРМУ.

СІДНЕЙ, Н. С., 11. листопада. — Судія Фінлейсон засудив тут нині п'ятьох страйкерів на дову тюрму. Джон Мекфі, Іван Гутчалік, Іван Курчак, Іван Періновський, і Стефан Вокей зістали засуджені кожний на два роки тюрми в Дорчестер. Вільям Пайк, Мозес Гус і Стефан Пенгновський зістали засуджені кожний на 40 днів повітової в'язниці.

БЕРЛІНСЬКІ ДРУКАРІ ВИЙШЛИ НА СТРАЙК.

ЛОНДОН, 11. листопада. — Друкарі в Берліні вийшли знову на страйк ізза малої плати. Друкування паперових грошей застановлено і нині по полудні не появиться ані один часопис. Донесення до "Сентрал Ньюс" говорять, що страйк не потраває дову.

ПІДЧАС ЕКСПЛОЗІЇ ЗГІНУЛО 27 ГІРНИКІВ.

ГЛЕН РОДЖЕРС, Вест Верджінія, 7. листопада. — В копальні "Ралей Вайомінг Кол Ко." сталося вчера експлозія і убила 27 гірників.

ПОЛЬЩА БОЙТЬСЯ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

ВАРШАВА, 7. листопада. — Польська преса алармує польський загал перед небезпкою наступу червоної армії на Польщу.

Внутрішня боротьба, яка ведеться під теперішню пору в Німеччині, скріпила надії польських шевиків і вони роблять приготування, щоб на случай революції в Німеччині зробити переворот в Польщі і балтійських краях.

Що большевики числять на скорий вибух революції в Німеччині, на це вказує поспішна концентрація радянських військ здовж границь Польщі і балтійських країв.

В околиці Кременя, на Волині, озружений відділ перейшов через границю на польську територію. Польські військові власті вислали в цій справі протест.

РАДРЕПУБЛІКИ ЗНОВА РІШАЮЧИМ ЧИННИКОМ НА СВІТОВІМ ЗБІЖЕВІМ РИНКУ.

ВАШІНГТОН, 6. листопада. — Радянські Республіки стають знова рішаючим чинником на світовім збіжевім ринку, говориться в урядовім звіті американського департаменту рільництва.

Найважнішим фактож, який вказує на піднесення стану хліборобства в Радянських Республіках є підбільшення о 15% до 20% поверхні управної землі в цім році.

Звіт виказує далше, що збір збіжжя в Радянських Республіках, а передовсім жита, зближається до стану передвоєнного збору.

Звіт американського департаменту рільництва з певного рода затрвоженням стверджує факт, що вивіз збіжжя з Радянських Республік за границю прибрав такі розміри, які привертають Радянським Республікам давнє становище Росії на світовім збіжевім ринку.

ЕКСПЛОЗІЯ В ФОРТІ КОЛО БУКАРЕШТУ.

БУКАРЕШТ, 11. листопада. — Вчера пізно ночью наступила експлозія на передмісті столиці в форті Доместі, наслідком чого згинуло багато осіб. Через кілька годин місто було зарожене вибухами куль, які падали з форта на поважну відаль. Експлозія спричинила велику матеріальну шкоду.

НАНСЕН ПРО ФРАНЦУСЬКУ АВАНТУРУ В РУРЦІНІ.

НЬЮ ЙОРК, 7. листопада. — "Спір о Рурцину доведе до нової війни в Європі, якщо держава не запобіжить їй через скликання міжнародної конференції для подогодження спірного питання відносно воєнного відшкодування".

Такий погляд висловив др. Фрідлоф Нансен, знаєць положення в Європі, який кермував ратушковою акцією в Росії в 1921 р. і в Греції в 1922 році. Др. Нансен вимовив на бенкеті в готелю "Валдорф-Австрія", в Нью Йорку, довгий реферат про теперішнє положення в Європі.

Характеризуючи різні бурливі осередки Європи він заявив, що найбільшу небезпеку представляє спір о Рурцину, який після його галки є природним вислідом хибних поглядів, які містяться у Версальським договорі. Спір о Рурцину причинив до відродження мілітаризму і імперіалізму.

Нансен перестерігає перед наслідками нової війни, які будуть без порівняння страшніші ніж наслідки останньої війни. Говорячи про положення в Європі, він признав, що Радянські Республіки являються під теперішню пору однією з державами в Європі, в яких положення з кожним днем поправляється. "Радянські Республіки перевищать протягом короткого часу всі прочі краї Європи", сказав Нансен.

"Росія була звісна як збіжева комора Європи, і я вірю, що вже в недалекий час вона підійме наново свою функцію і то в часі, коли цілий світ буде потребувати її помічі".

На питання, поставлене пресовим агентом буржуазійних часописів, Айві Лі, як він задивляється на справу визнання Радянських Республік, др. Нансен відповів, що визнання Радянських Республік Злученими Державами і прочими державами в Європі буде залежати від розвитку економічних відносин в найбільшій будущности. В міру цього, як буде поправлятися експорт, буде зростати також импорт з різних країв, а при зростаючих торговельних зносинах найперше торговельний договір, а відтак політичне визнання стануть неминучими.

УКРАЇНІЗАЦІЯ ШКІЛЬНОЇ СІТИ НА ПОЛТАВЩИНІ.

На Полтавщині з 2.200 низших і середніх шкід, в 2.150 школах навчання ведеться на українській мові. Також навчання на українській мові буде мати місце в В.С.З. Полтавщини: сільсько-господарському технікумі, педагогічному інституті й межовому технікумі. Низові апарати нар. освіти цілковито зукраїнізовані. В Полтаві проектується створення постійного зразкового українського театру.

НАСТРІЙ ВЧИТЕЛЬСТВА НА УКРАЇНІ.

Окружні зїди робітників освіти, що тільки-що відбулись по всій Київщині, виявили єдність у настроях учительства та його вдумливе відношення до питань професійного життя та побуту. На зїздах проходило червоною ниткою виразно скристалізоване бажання погубити свій світогляд революційним марксизмом. Зїздами розроблені цілі питання, вказані методи тісничого зв'язку міста з селом та зміцнення місцевого апарату. Розроблена система гуртової освітньої праці на селі та ясно поставлена необхідність найживішої участі вчительства в усіх кампаніях, які переводяться радянською владою на селі.

УКРАЇНІЗАЦІЯ ШКОЛИ.

Шкільна сітка в Одеській губернії досягла майже довоєнної норми. В усіх повітах, за винятком Єлисаветського, організовані курси для підготовлення сільських учителів. 50% шкід переводяться в біжучім році на українську викладову мову. Школи скрізь ремонтуються. Заготовляються підручники.

УКРАЇНІЗАЦІЯ ПРЕСИ.

В найближчі дні переходить на українську мову видавний в Житомирі місцевий губернський орган "Волинський Пролетар". Державним-видавництвом випускається велика кількість підручників на українській мові.

ПОМЕШКАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ БЕЗРОБІТНИХ.

Всукраїнський Центральний Виконавчий Комітет і Нар. Ком. Внутрішніх Справ доручили всім Губвиконкомам і Житомирському губернському органу "Волинський Пролетар" державним-видавництвом випускається велика кількість підручників на українській мові.

УКРАЇНІЗАЦІЯ ШКІЛЬНОЇ СІТИ НА ПОЛТАВЩИНІ.

На Полтавщині з 2.200 низших і середніх шкід, в 2.150 школах навчання ведеться на українській мові. Також навчання на українській мові буде мати місце в В.С.З. Полтавщини: сільсько-господарському технікумі, педагогічному інституті й межовому технікумі. Низові апарати нар. освіти цілковито зукраїнізовані. В Полтаві проектується створення постійного зразкового українського театру.

РЕФЕРАТ ТОВ. М. ІРЧАНА.

В неділю 18. листопада 1923 р., о год. 2.30 по пол. в салі Укр. Роб. Дому в Вінніпегу відбудеться обширний реферат письменника М. Ірчана на тему:

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКА ВІЙНА 1918—1920 РР.

Тов. Ірчан, як активний учасник війни, в своїй рефераті перекаже всю історію тих бурних років, задержуючись над важнішими боями та поглиблюючись у всі причини катастрофи.

Реферат має на меті дати вірну копію лвох років боротьби і познайомити широкій загал українського робітництва з тими подіями, які так мало відомі у нас.

ЛІКАРІ-УКРАЇНЦІ В КИЇВІ.

Серед лікарів, що скінчили київський університет в січні 1923 року, 51 чоловік одержало всю медичну освіту по українськи, на українській лектурній університету. Це перші в історії України лікарі, що пройшли весь курс медичної освіти на рідній мові.

ПОМЕШКАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ БЕЗРОБІТНИХ.

Всукраїнський Центральний Виконавчий Комітет і Нар. Ком. Внутрішніх Справ доручили всім Губвиконкомам і Житомирському губернському органу "Волинський Пролетар" державним-видавництвом випускається велика кількість підручників на українській мові.

УВАГА! - ЖЕРТВИ ЦАРИЗМУ! - УВАГА!

ЗАХОДОМ ПИТОМЦІВ УЧИТЕЛЬСЬКОГО КУРСУ ПРИ УКР. РОБІТНИЧИМ ДОМІ В ВІННІПЕГУ

— відіграється —

В СУБОТУ, ДНЯ 17-ГО ЛИСТОПАДА

В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ

знамениту і зворушаючу драму в 4. діях В. Саротенка

Жертви Царизму

Драма "Жертви Царизму" не потребує захвалювання. Сама назва штуки говорить, що вона є займаюча та поучаюча. Вона є третьою з ряду виставою в листопадовій кампанії в користь укр. робітничої преси. Тож приходьте всі бачити цю штуку. Цим ви допоможете укр. робітничій пресі, як також з самої штуки будете вповні задоволені.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.

ЦІНИ МІСЦЬ: 55, 40 і 27 ЦЕНТИВ.

Тикети можна завчасу набути в буфеті Укр. Роб. Дому, а в день представлення при насі.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПРИ УКР. РОБІТНИЧИМ ДОМІ В ВІННІПЕГУ

— устроюється —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО ЛИСТОПАДА

В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ

Концерт-Мітінг

Програма концерту буде проголошена в слідуючій числі "Укр. Роб. Вістей".